

Oponentský posudek diplomové práce
Le Maghreb (l'histoire, la culture et les langues)

Diplomantka: Lucie Nejedlá FJ - NJ
vedoucí diplomové práce : PhDr. Eva Kalfířtová
Oponent: Dr. PhDr. Renáta Listíková

Autorka francouzsky psané diplomové práce (jde ovšem o "mémoire de diplôme" nikoliv o thèse!) si klade za cíl představit země západní části severní Afriky, známé pod souhrnným názvem Maghreb, a to z historicko-kulturně-lingvistického pohledu. Představuje tuto oblast nikoliv jako souhrn tří států, nýbrž jako historicky a kulturně homogenní celek odlišný od jiných typicky arabských území. Zdůrazňuje nejen vliv západoevropské a francouzské kultury dominantní v této středomořské zóně a dlouhodobě sem exportované i díky geografické blízkosti obou kontinentů, ale zamýšlí se, i když jen okrajově, i nad nikoliv nepodstatným kulturním substrátem původních Berberů. Ze stručného nástinu historie těchto území jsou zřejmé jejich staleté kontakty s antickou, středověkou i novodobou západní Evropou. Nicméně z tohoto přirozeného vzájemného působení obou kultur se značně vymyká období francouzské kolonizace Alžíru, která svou úporností, délkou i neobratnou diplomacií nechvalně předčila kolonizaci Maroka i Tunisu. To autorka výstižně popisuje v úvodní kapitole diplomové práce. Je možné k tomu podotknout, že podobnou koloniální politiku, založenou na nekompromisní romanizaci především vzdělávacího systému pro domorodce aplikovala Francie i v Indočíně. Zaznívá to např. z románů Margarete Durrasové, která se tam narodila v rodině francouzského učitelského páru. Taktéž fenomén francouzských osadníků vládnoucích po dlouhá desetiletí v Alžíru a známých pod jménem "les Pieds-Noirs" (proč se jim tak říkalo?), jejichž vliv a zájmy významně zkomplikovaly mírové řešení alžírské emancipace v letech 1950-1960 a kteří dodnes představují překážku normalizace alžírsko-francouzských vztahů, je v diplomové práci akcentován. Podobně se Francie dosud nevyrovnala s druhou a třetí generací tzv. "harkis", Alžířanů bojujících po boku Francouzů, jež se ve Francii, jejich nové vlasti, nesetkávají s porozuměním a ohledy, jaké snad původně očekávali. V tomto směru mohla diplomantka více zdůraznit složité vazby, dosud živý revanšismus a vzájemnou nedůvěru, která komplikuje integraci a vzájemné soužití francouzské většinové společnosti s početnou maghrebskou přistěhovaleckou menšinou. To však nebylo výchozím tématem práce, která se soustředí především na kulturní, sociální a civilizační aspekty tohoto severoafrického regionu. Zajímavým přínosem je druhá část nazvaná "Anthropologie culturelle", kde diplomantka podává obraz některých společenských

rituálů a muslimských obřadů, především svatby. V této souvislosti pak neopomíjí společenské postavení maghrebských žen, jejichž svéprávnost či míra osobní svobody se v jednotlivých zemích dosud hodně liší. V diplomové práci postrádáme hlubší vhled do muslimského náboženství, které podstatně ovládá veškerý soukromý i společenský život, a to i v oblasti s dlouhodobou západoevropskou křesťanskou přítomností. Důležité je však zamyšlení nad postavením francouzštiny jako kulturního jazyka i prostředku obohacování arabské slovní zásoby, což v důsledku tvoří velmi specifickou jazykovou situaci, která se zpětně odráží i v mluvě "banlieues" v metropolitní Francii. V tomto ohledu mohla být autorka podrobnější a přesnější (s. 78 – "plusieurs mots glissent de sens" atd.); nicméně jde o téma, které by samo vystačilo na DP.

Zájem autorky o zvolené téma je zřejmý, zpracovala poměrně bohatou bibliografii, z níž dokázala vybrat to podstatné pro své téma. Přínosné jsou i demografické tabulky a obrazové přílohy, které ilustrují stav populace a geografii popisovaných států i některé kulturní a kulinářské zvláštnosti tohoto tradičního a pestrého regionu. Práce je psaná dobrou francouzštinou, dojem kazí občasné překlady, stylistické neobratnosti, výjimečně pravopisné či gramatické chyby (le taux de natalité nikoliv "le taux de fécondité" (p.10); "les mariés ne se voiait" !(s.35); "deux ordres d'enseignement x deux niveaux (s.65); "livres publiés" (s.68) apod.).

Diplomová práce Lucie Nejedlé splňuje nároky na ni kladené, proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 19. května 2008